

Doma in po svetu

PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV

Strupeni plin iz tovarne v indijskem mestu Bhopal ubil najmanj 600 oseb, bolanih jih je pa več tisoč — Preiskava v teku

BHOPAL, Indija — Včeraj se je v tem mestu zgodila ena najhujših industrijskih nesreč v zgodovini. Strupen plin, ki ga imenujejo methyl isocyanate in ga uporabljajo v proizvodnem procesu za sredstva zoper mrčes, je začel puščati iz tovarne podjetja Union Carbide v tem mestu kakih 370 milj južno od glavnega mesta New Delhija. Plin je zajel sosednje kraje in sicer do 25 kv. milj. Ljudje, ki so zelo strupeni plini dihnili, so ali umrli, oslepili, ali pa hudo zboleli. Mnogi so umrli na svojih domovih ali kar na cesti. Reševalci so našli več kot 600 trupel, menijo pa, da je bilo ubitih v nesreči do 1000 ali več ljudi. Prizadetih je več kot 20.000 drugih oseb, mnogi teh, pravijo zdravniki, bodo izgubili vid.

Indijska vlada je imenovala komisijo, ki bo vodila preiskavo o nesreči. Policija je priprla več vodilnih oseb podjetja, zaenkrat pa še ni znano, kako je do nesreče prišlo. Predstavnik Union Carbide v Indiji je rekel, da je nastala okvara na nekem ventilu. Na tiskovni konferenci včeraj v Danbury, Conn., kjer ima Union Carbide svoj sedež, je predstavnik podjetja dejal, da je Union Carbide ustavila proizvodnjo omenjenega plina v vseh svojih obratih po svetu. Isti plin proizvajajo namreč tudi v obratu v Institutu, Zah. Virginija.

Predsednik Reagan soglaša, da je treba zmanjšati proračunski primanjkljaj — Reforma davčnega sistema manj pomembna

WASHINGTON, D.C. — Ta teden poteka debata v najvišjih krogih Reaganove administracije o fiskalni politiki za leto 1985 in o osnutku zveznega proračuna za fiskalno leto 1986, ki ga bo predsednik Reagan predložil zveznemu kongresu v obravnavo v januarju. Pretekli teden je zakladno tajništvo objavil načrt za temeljito spremembo zveznega davčnega sistema. Reagan se je odločil, da ima prednost prizadevanje za postopno zmanjševanje ogromnega primanjkljaja v zveznem proračunu. To borbo bo vodil zakladni tajnik Donald Regan, ki je tudi vnet zagovornik reforme davčnega sistema. Reagan v svoji prvi reakciji ni bil videti nič navdušen nad tem načrtom.

Kot kaže, bo primanjkljaj zveznega proračuna za leto 1986 (ki se bo začelo 1. oktobra 1985) dosegel 206 milijard dolarjev, v Reaganovi administraciji pa nameravajo predlagati razne omejitve izdatkov zvezne vlade. Omejitve bodo prihranile okoli 45 milijard dolarjev. Regan je priznal, da bo treba omejiti tudi rast izdatkov obrambnega tajništva, kar pa nasprotuje obrambni tajnik Caspar Weinberger. Najbolj prizadeti bodo programi socialne podpore, ki jih financira zvezna vlada.

Reagan ne podpira povišanja zveznih davkov, torej je edini izhod omejitev izdatkov vlade. Zakladni tajnik Regan je dejal na tiskovni konferenci včeraj, da problem ni v tem, da nabira zvezna vlada premalo sredstev preko davkov, marveč v tem, da so izdatki vlade previsoki.

Predsednik bo imel težave v zveznem kongresu, predvsem v spodnjem domu, ko bo predlagal ukinitve ali vsaj skrčenje raznih socialnih programov. Demokratiški kongresniki bodo zagovarjali tezo, da je treba največ omejiti izdatke obrambnega tajništva.

Demokratiški kongresniki zopet izbrali kong. »Tip« O'Neill za svojega vodja

WASHINGTON, D.C. — Včeraj so se zbrali demokratiški kongresniki in soglasno izvolili kong. Thomasa »Tip« O'Neill za vodjo demokratske večine v prihajajočem 99. zveznem kongresu. O'Neill je liberalec in zelo kritičen do predsednika Reagana in Reaganove domače in zunanje politike. O'Neill je že ponovno rekel, da ne bo več kandidiral za zvezni kongres in se bo l. 1986 upokojil.

Skupina konservativnih demokratov je nameravala nasprotovati O'Neill, pred glasovanjem je pa O'Neill obljubil, da bodo v novem kongresu konservativci imeli večjo vlogo v strankini politiki in tudi več vpliva.

Demokratiški poslanci so izbrali clevelandsko kongresnico Mary Rose Oakar za tajnico strankinega zbora oz. »caucusa«. To mesto je v prejšnjem kongresu imela kong. Geraldine Ferraro, demokratska podpredsedniška kandidatka na zadnjih volitvah. Teksaški kong. James Wright, smatran za možnega naslednika O'Neill, čez dve leti, bo vodil demokratsko kongresno skupino.

Zbrali so se tudi republikanski kongresniki. Ponovno so izvolili za svojega vodjo illinoiskega kong. Roberta Michela, njegov namestnik bo zopet kong. Trent Lott iz Mississippija, načelnik republikanskega »caucusa« bo pa kong. Jack Kemp iz New Yorka, ki bo po vsej verjetnosti postal predsedniški kandidat l. 1988.

Prve volitve na Grenadi v zadnjih osmih letih prinesle zmago Novi nacionalni stranki, ki je naklonjena ZDA

ST. GEORGE'S, Gre. — Prvi izidi splošnih parlamentarnih volitev na tem otoku v zadnjih 8 letih kažejo, da bo z veliko večino zmagala Nova nacionalna stranka, ki ji načeljuje 66-letni odvetnik Herbert Blaize. Stranka je v svoji politiki naklonjena ZDA, ki so zasedle otok lani in strmoglavile komunistično usmerjeni režim.

Volitve so bile svobodne in so kandidirali tudi levičarji. Kot pa kaže, so ti dobili le okoli 5 odstotkov vseh oddanih glasov.

— Kratke vesti —

Louisville, Ky. - Včeraj so zdravniki izrazili zadovoljstvo nad stanjem Williama J. Schroederja, drugega človeka z umetnim srcem. V televiziranem intervjuju s svojim zdravnikom je Schroeder dejal včeraj, da se počuti zelo dobro in da se mu zdi, da bo živel kar 10 let. Ko je prišel v bolnišnico pred tedni, je rekel Schroeder, je komaj mogel dihati, sedaj pa nima nobenih težav. Ako bo okrevanje poteklo normalno, se bo mogel Schroeder vrniti domov čez teden ali dva.

Miami, Fla. - Včeraj so začeli vložiti prošnje za ameriško državljanstvo Kubanci, ki so prišli v ZDA l. 1980, ko je kubanski samodržec Fidel Castro dovolil množičen odhod ljudi s Kube. Do državljanstva ZDA bo imelo do 125.000 takratnih kubanskih priseljencev, pod pogojem seveda, da izpolnijo vse predpogoje za ameriško državljanstvo.

Cairo, Eg. - Jordanski kralj Husein je končal 3-dnevni obisk v Egiptu, kamor ga je bil povabil egiptski predsednik Hosni Mubarak. Državnika sta podpisala komunike, v katerem predlagata mednarodno mirovno konferenco za Srednji vzhod, na kateri bi lahko sodelovala kot enakovreden partner tudi PLO.

Iz Clevelanda in okolice

Srečanje s škofom Pevcem—

Vabljeni ste ta četrtek zvečer na Borromeo semenišče k srečanju s škofom Edvardom Pevcem. Ob 6.30 zv. bo v glavni kapeli orgelski koncert, ob 7. bo pa škof Pevce daroval sv. mašo, somaševali bodo tudi drugi slovenski duhovniki. Po maši bo krajša seja Slovenskega ameriškega kulturnega sveta, ki srečanje sponzorira, potem družabni večer ob navzočnosti škofa Pevca. Vstopnine ni, ob tej priliki bo izšla v petek posebna priloga Ameriške Domovine. Borromeo semenišče je na 28700 Euclid Ave., Wickliffe.

Skupno sv. obhajilo—

Društvo Najsv. Imena pri Sv. Vidu ima skupno sv. obhajilo to nedeljo, 9. dec., pri sv. maši ob 8. zj. Takoj po maši zajtrk in kratek sestanek v cerkveni dvorani.

Novi grobovi

Rose Evancie

V ponedeljek, 3. decembra, je v Euclid General bolnišnici umrla 75 let stara Rose Evancie s 17802 Lake Shore Blvd., rojena Unger v Clevelandu, žena Franka, mati Franka ml. in Rosemary Bartone, 10-krat stara mati, 7-krat prastara mati. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152. cesti jutri, v sredo, dop. ob 9.45., v cerkev sv. Jožefa ob 10.30., nato na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, pop. od 2. do 5. in zv. od 7. do 9.

Therese R. Domines

V ponedeljek, 3. decembra, jutraj, je v Cleveland Clinic bolnišnici po dolgi bolezni umrla 70 let stara Therese R. Domines, rojena Plemel na Bledu, Slovenija, žena Victorja, mati Marie (Kal.), Margaret Bajc, Victorja ml. (Kal.), Emila in Rosie Johnson (Kal.), 12-krat stara mati, sestra Helen Gorjanc (Tulsa, Ok.), članica KSKJ. Pogreb bo iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. v četrtek, 6. decembra, v cerkev sv. Felicite dop. ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo jutri, v sredo, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Alice Ulle

V petek, 30. novembra, je v Euclid General bolnišnici na posledicah srčne kapi umrla 73 let stara Alice Ulle z 20531 Morris Ave., rojena v Clevelandu, žena Andrewa, mati Ronald in Katherine Wood, 5-krat stara mati, sestra Mary Ulle, Andrewa ter že pok. Johna in Franka, članica Woodmen of the World št. 110. Pogreb je bil iz Želetovega zavoda na E. 152. cesti včeraj, v ponedeljek, v cerkev sv. Kristine in od tam na pokopališče Vernih duš.

Miklavževanje—

Slovenska šola pri Sv. Vidu prireja to nedeljo, 9. dec., ob treh pop. Miklavževanje. Starši se bodo lahko pogovorili s sv. Miklavžem od 10.30 do 12. dopoldne in od 2h do 3h pop. v društveni sobi. Vsi iskreno vabljeni! Na dan prireditve bodo naprodaj tudi domači krofi. (Članka na 2. str.)

Smrt rojaka v Argentini—

Iz Argentine smo prejeli sporočilo, da je v Buenos Airesu preteklo sredo umrl znani javni delavec Pavle Rant, ki je imel mnogo znancev in prijateljev tukaj v Clevelandu.

Božičnica SZZ—

V torek, 11. decembra, ob 1.30 pop. ima podr. št. 25 SZZ božičnico v društveni sobi auditorija pri Sv. Vidu. Pridite, povesele s sočlanici. Ne pozabite \$3, da bo miza bolj obložena!

Korotanovo silvestrovanje—

Pevski zbor Korotan prireja silvestrovanje letos v zgornji dvorani Slovenskega doma na Holmes Ave. Vstopnina z večerjo \$15, brez večerje \$6. Vstopnice se dobijo v predprodaji, ako pokličete Mari Erdani na tel. št. 486-3495.

Spominski dar—

Mary Kebe, Ottawa, Ont., je darovala \$10 v tiskovni sklad AD v spomin na pok. moža John-a. Hvala lepa!

Božični oglasi—

Uslužbenke v naši pisarni že sprejemajo božične oglase. Cena je ista kot lanska. Oglasi se osebno v pisarni ali seveda pismeno ali po telefonu — 431-0628. Za Chicago in okolico bo oglase zopet nabiral g. Lukvik Jelenc (312-788-2998), za Milwaukee in okolico pa g. Joseph Mursec (414/671-1216).

Primeren božični dar za sorodnika ali znanca bi pa bila naročnina na AD!

V tiskovni sklad—

G. in ga. John Oblak, Cleveland, Ohio sta darovala \$40 v naš tiskovni sklad.

Jane A. Royce in Alyce H. Royce, Cleveland Hts., Ohio, sta pa darovala \$25 v naš sklad.

Vsem darovalcem naša iskrena hvala!

VREME

Spremenljivo oblačno in hladno danes z najvišjo temperaturo okoli 28° F. Deloma sončno jutri z najvišjo temperaturo okoli 31° F. V četrtek oblačno z možnostjo snega ali dežja. Najvišja temperatura okoli 36° F. V petek hladnejše z možnostjo snega. Najvišja temperatura okoli 28° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

© 1984 83

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Kanada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 93 Tuesday, December 4, 1984

Škof Rožman med revolucijo

(Iz izhodišča resnice je Stane Kos napisal in izdal prvi del zgodovinske razprave v knjigi Stalinistična revolucija na Slovenskem, 1941-1945. (Rim, junij 1984). Delo, podprto z obširno dokumentacijo, ima nesporno znanstveno vrednost, vendar je pisano v jasnem, preprostem slogu in je vsega priporočila vredno. Spodaj objavljamo - za 25-letnico Rožmanove smrti - iz knjige posnetke odlomkov, ki govorijo o zadržanju in ravnanju ljubljanskega škofa med revolucijo, da se pokaže njegova resnična podoba.)

Škof Rožman je o OF (Osvobodilna fronta) in partizanstvu dolgo molčal. Molč je pretrgal zaradi vosovskih (Varnostna obveščevalna služba) umorov v razmnoženem pismu duhovščini. (24. oktobra 1941). Ko je na začetku pisma opisal nacistično in vojno nasilje nad Slovenci in ga obsodil, je omenil tudi nesmiselna izzivanja okupatorja: »V obstoječih razmerah moramo na vernike z vsemi močmi vplivati, da se drže reda in discipline, in da ne store ničesar, kar bi oblastnike prisililo, da nastopajo strožje in ostreje... Podvigi raznih osvobodilnih gibanj nerazsodnih ljudi v sedanjih razmerah narodu ne koristijo nič, pač pa mu hudo škodujejo. Kdor res ljubi svoj narod, ne bo ničesar storil, kar narodu dejansko škoduje. Naša duhovniška dolžnost je, da po svojih močeh narodu prihranimo večje zlo...«

Škof Rožman je s prižnico v ljubljanski stolnici obsodil vosovske umore prvič 30. novembra 1941. Od pomladi 1942 so na škofova vrata trkali vsak dan prosilci z dežele, naj za božjo voljo kaj ukrene, da se zaustavi neznosno gorje, ki ga je sprožila revolucija. V dokumentiranih seznamih je zapisanih na stotine imen ljudi, ki jih je partija likvidirala...

Šest mesecev je škof Rožman pregovarjal deputacije (partizanov), naj se z orožjem ne upirajo. Ljudje so se v sili in stiski začeli organizirati. Niso hoteli biti zaklani in mučeni na cesti, v lastni vasi ali hiši.

Ko je general Roatta Rožmanu sporočil, da okupacijska oblast ne bo trpela v ljubljanski pokrajini nobenega odporiškega gibanja in da je treba zatreti partizanstvo, se je škof na škofiji sestal z 18 slovenskimi politiki, javnimi in kulturnimi delavci (12. septembra 1942). Po tem posvetu je izročil Grazioliju (šefu pokrajinske uprave) protestno listino, zaradi katere je bil ta ves divji, da si upa kdo fašistični oblasti delati očitke, ki po njegovem naziranju sploh niso utemeljeni. V listini je škof Italijanom očital, da na partizanske napade odgovarjajo z maščevanjem nad nedolžnim prebivalstvom in s tem povzročajo beg ljudi v gozdove, ter zahteval odpravo izjemnih ukrepov, osvoboditev internirancev, poživitev gospodarske dejavnosti, prenehanje uvajanja fašističnih ustanov, vrnitev samouprave občinam. »Danes vemo, da je dolžnost in pravica Slovencev, da store vse, kar je potrebno, da se posamezno in kot narod ohranijo«, (stoji zapisano v listini).

Ob vosovskem atentatu na katoliška študenta Župca in Kiklja (16. oz. 18. marca 1942) je škof Rožman napisal (Dalje na str. 4)

Miklavževo pismo Slovenski šoli pri Sv. Vidu.

Dragi mladina!

Tudi meni se zgodi, da me opravi zakasnijo! Premnoga pisma sem prejel v zadnjih dneh, na katera še nisem odpisal. Veseli me, da vzdržujete svoj časopis, Ameriško Domovino, kjer morem hkrati vsem odgovoriti.

Vse do danes sem bil resnično hudo zaposlen. Pred tedni že sredi največjega dela, sem na povabilo odšel k sv. Vidu na praznovanje »zgodnjega božiča«. V taki naglici sem se odpravil, da niti ni bilo mogoče urediti spremstva angelov, za kar mi je bilo močno žal. Pa je že tako, da mora tudi v nebesih vsak vršiti svoje delo ob svojem času.

Vsako stransko opravilo bi še bolj zapletlo nalogo nabiranja daril za vas, predragi otroci. Ampak, joj, prejoj! Stvari za katere dandanes mladina prosi, so meni čisto neznane. Še nebeskim učejnikom, pri vsej njihovi iznajdljivosti, delajo težave. Zato vsem otrokom ne bo mogoče ustreči. Kar sem nabral, bom razdelil. Vsakemu po zaslužnosti. In to ob mojem novem obisku sv. Vida, kamor to pot pridem v spremstvu angelov in parkeljev tudi, seveda.

Kadar me Slovenske šole povabijo v svoje dvorane k miklavževanju, se vselej nepopisno razveselim. Nikakor ne bi hotel zamuditi tega praznovanja, akoravno me mnogi sprašujejo, če nisem morda prestar za tako naporno potovanje. Ali - dobra mladina! Dokler bodo vaša srca polna zavednosti in polna ljubezni do slovenskega izročila, in dokler boste v nebesa pošiljali svoje skrivne želje, vse dotlej me od vas ne bo zadrževala ne moja starost in ne brezmejne daljave.

Letos se bomo sešli v nedeljo, 9. decembra. Naj velja to pismo za obvestilo vsem, da vas pričakujem pri sv. Vidu ob treh popoldne.

Na svidenje!

Sv. Miklavž

Srečanje s škofom Edvardom Pevcem

CLEVELAND, O. - Ta četrtek zvečer bo pod sponzorstvom Slovensko ameriškega kulturnega sveta v Borromeo semenišču na 28700 Euclid Ave. v Wickliffu že drugo predbožično srečanje s škofom A. Edvardom Pevcem. Lansko srečanje je s svojim uspehom presegal vsa pričakovanja in je upati, da bo letošnje še lepše in popolnejše.

Nekako ob 6.30 zv. se bo v glavni kapeli pričel orgelski koncert, peli bodo tudi Fantje na vasi. Ob 7. uri bo škof Pevce daroval sv. mašo; sodelovali bodo tudi drugi slovenski duhovniki.

Po maši bodo udeleženci povabljeni v semeniščno jedilnico, kjer bo zelo kratka letna seja Slovenskega ameriškega

Dragi sv. Miklavž!

Skrbi nas, da bi pozabil priti letos dvakrat v Cleveland. Čeprav si bil v mestu že v nedeljo, upamo, da boš tudi 9. decembra prišel v šolsko dvorano pri Sv. Vidu. Pričakujemo te ob treh.

Saj veš, kako skrbno se šolski otroci pripravljamo na svoj prihod. Pa tudi mnogi drugih otrok in odraslih se bo mestrno čakalo ta dan. V nebesih mora biti kar dnev, ko toliko molitev in prošenj prihaja tje. Dobro, da imaš neskončno število angelov, ki ti pomagajo.

Misliš, da bi parkeljni ostali kar doli v peklu? Saj ne bodo imeli kaj početi med nami. Zelo smo se trudili vse leto, da bi bili pridni.

V nestrpnem upanju te pozdravljamo
svetovidski šolarji

Karmeličanke se zahvaljujejo

FOWLER, Kans. - Vsem dobrotnikom po Ameriki, ki so se tako lepo odzvali s svojimi darovi, se Karmeličanke prav pristrčno zahvaljujejo. V zadnjem pismu poročajo, da so vsi kletni prostori že gotovi, tudi betonska plošča nad temi prostori, in da se zidovi že dvigajo precej nad zemljo.

Delavci silno pridno delajo in nimajo nobenih težav z gradbenimi podjetji. Tudi vreme je še kar lepo, le enkrat jim je sneg malo nagajal. Njihova glavna skrb je seveda denar, pa zaupajo v božjo pomoč in radodarnost dobrotnikov. V mesecu novembru sem prejel sledeče darove in jih odposlal sestram:

Mary Dorgan, Kansas, \$5; Frank Mihelich, Gilbert, Minn., \$20; Joseph Gruden, Leadville, Colo., \$20; Andrew Habijan, Pittsburg, Kansas, \$30; Angela Čebašek, Joliet, Ill., \$40; Mary Pecharich, Chi-

cago, Ill., \$20; Dr. Philip Meyer, Bridgeville, Pa., \$300; N.N., Kalifornija, \$500; N.N., Kansas, \$65; Ančka Oberstar, Waukegan, Ill., v spomin na škofa Rožmana in pokojne sorodnike, \$50; N.N., Euclid, Ohio, \$50; N.N., Ridgewood, N.Y., \$100; Jaka Bezničnik, Milwaukee, Wis., \$100; Josephine Mursec, Milwaukee, Wis., \$50; Frank Oražem, Manhattan, Kansas, \$250; N.N., Kansas, \$250.

Vse darove lahko tudi v bodoče pošiljate na moj naslov in denar bom takoj odposlal sestram. Vaši dobroti se pristrčno priporočam.

Fr. John Lavrih,
P.O. Box 38
Fowler, Kansas 67844

Silvestrovanje v Chicagu

CHICAGO, Ill. - Mladina Slovenskega športnega kluba v Chicagu vabi na pristno slovensko silvestrovanje, ki naj bi bilo letos eno najboljših. Vršilo se bo v veliki svetoštefanski dvorani na 1835 W. 22 Place v Chicagu.

Pričelo se bo 31. dec. ob 7.30 zvečer s serviranjem večerje. Vstopnice v predprodaji so po \$15, pri vratih pa \$17.

Vabljeni so vsi rojaki iz Chicaga in okolice. Za nadaljnje informacije, lahko pokličete Toneta Buha na 496-3578.

Tone Buh

Ur.

DVE OBLETNICI SLOVENSKEGA CERKVENEGA PETJA V SAN FRANCISCO

SAN FRANCISCO, Kalif. - Proti koncu 19. stoletja je število slovanskih in drugih evropskih priseljencev v Kalifornijo zelo narastlo. Mnogi so se naselili v obalnem mestu San Francisco. Katoličani so imeli dobro urejeno vodstvo in lepo število župnij, raznih ustanov in versko svobodo.

Za priseljence se je posebno zanimal nadškof Riordan (1883-1914). Leta 1902 je določil kapelo cerkve Sv. Ignacija za zbirališče Slovanov. Zastadni dušni pastir Henrik Bontempo je pridigoval v hrvaščini.

Eno leto pozneje je pa nadškof ustanovil župnijo za slovanske katoličane ob Pacifiški obali. Prvi župnik te cerkve Gospodovega Rojstva (Church of the Nativity) je bil podjetni mladi slovenski duhovnik Franc Turk, ki je poleg slovenščine znal tudi hrvaščino in druge evropske jezike. (Spovedoval je v sedmih jezikih.)

Zidanje nove župne cerkve na Fell Street se je začelo l. 1903. Izgotovljeno cerkev je l. 1904 posvetil slovenski škof Ivan Stariha iz South Dakote, ki je govoril v slovenščini, jezuit Bontempo v hrvaščini, novi nadškof Montgomery pa v angleščini. Petja ni bilo.

Pri nedeljskih otroških mašah so šolarji pod vodstvom irskih redovnic peli v angleščini že od začetka nove cerkve na Fell Street. Enako so peli v zastadni kapeli na Kranjskem hribu od aprila l. 1906, ko je cerkev ob potresu pogorela, pa do Božiča istega leta, ko je bila dograjena nova cerkev, v kateri so petje nadaljevali. To angleško otroško petje je bilo spremljano na harmonju, pozneje pa na velikih, novih orglah.

V BLAG SPOMIN

ob 5. obletnici smrti naše ljube mame in stare mame

Pavle Arnež

ki je umrla dne 3. dec. 1979
Blagor tistim, ki umrjejo
v Gospodu,
njih dobra dela gredo z njimi.
Pred Gospodom prosijo
za nas blagoslova.

Žaljujoči:

sin: Anton v Calif.

hčerke:

Marija Grum - Milwaukee

Helena Gaser - Cleveland

Paula Hauptman - Cleveland

in njih družine

glah. (Še živi oseba, ki je kot šolski otrok začela prepevati v naši cerkvi l. 1904.)

Ob posvetitvi tretje župne cerkve l. 1912 (druga je postala premajhna) je pel novoustanovljeni 5-članski mešani cerkveni zbor v latinščini, pozneje ob nedeljah in praznikih pa tudi v angleščini. Med mašami za Slovence je nekaj moških in tu rojenih Slovenk prepevalo v teh dveh jezikih, a so kmalu prenehali.

Med slovenskimi priseljenci na Kranjskem hribu je v tisti dobi živela navdušena kulturna delavka in odlična pevka Anna Fabian (por. Judnich). Začela je peti pri mašah za Slovence (solo, angleško in latinsko). Naučila je pa otroke nekaj domačih, priljubljenih slovenskih božičnih pesmi. Zapelili so jih o Božiču l. 1927 v cerkvi in v dvorani. Takrat so Slovenci v San Franciscu prvič slišali otroško petje v rodnem jeziku, kar jih je zelo ganilo. Anna Fabian je s petjem še nadaljevala, pozneje tudi v slovenskem zboru, otroški zborček je pa prenehal.

Ob proslavi 80-letnice obstoja naše slovensko-hrvatske župnije 28. novembra 1983 so po sv. maši nastopili v dvorani otroci v slovenskih (8) in hrvaških (9) narodnih nošah. Ob zvokih kitare (dr. Linda Angin) so dovršeno zapeli osem pesmi v slovenščini, hrvaščini, angleščini in nekaj besed v latinščini.

Dva dečka sta igrala na violino in klarinet, deklice so veselo zarajale kolo. Mlada Slovenka je uvajala navzoče v pomen posameznih točk. Na razpolago so bili tudi lepi, tiskani programi s prevedbo besedila pesmi. Z dolgotrajnim ploskanjem, mnogi solznih oči, so udeleženci dali priznanje nastopajočim. V tem programu je bila podana kratka zgodovina naše cerkve z gorečo prošnjo za božji blagoslov.

Največ zaslug za ta otroški nastop ima dr. Linda Angin, ki je kljub oviram zdržala s pripravo; nato pa staršem, ki so pripeljali otroke k vajam, nekateri od zelo daleč, in sodelovali v pripravi narodnih noš. Linda, zelo čislana zobozdravnica, posebej izšolana v glasbi in solo petju, ima tudi veselje do otroške glasbe in petja. Četudi le s skromnim znanjem slovenščine, je s pomočjo učiteljice Angele Gospodarič dobro uspela pri otrocih v pravilni izgovorjavi; doma namreč nekateri otroci govorijo samo angleški.

V mladini je naša bodočnost.

Po smrti prvega župnika F. Turka l. 1939 je prevzel upravo naše župnije Slovenec Vital Vodušek. Mici in Tony Fabian (njuna sestra Anna je takrat živela izven mesta) sta mu takrat pomagala, da je ustanovil slovenski cerkveni pevski zbor v ponos in veselje župljanov ter pomoč v dušnem pastir-

stvu. Zbor (60 članov) se je vadil slovenske in latinske pesmi za službo božjo pa tudi slovenske narodne za koncert.

Gospod Vodušek je bil spreten pevovodja in dobro je igral na orgle. Vpeljal je ljudstvo petje in skupne recitirane molitve. Med mašami je na orgle redno igrala Lucretia Zamlích.

Število tega zbora se je kmalu zmanjšalo. Pevci so odhajali, so pa prišli tudi novi. Samo Poldica Podgornik, Tony Fabian (zdaj že tudi umrl) in Joe Nanut so bili od prvih članov še redni, ko je l. 1950 orglanje in vodstvo zbora prevzel Aleš Šimenc. S strokovno izobrazbo v glasbi in petju (v Ljubljani in Grazu), s talentom ustvariti kaj novega za posebne prilike, ter z izredno spretnostjo v orglanju je izboljšal cerkveno petje in povečal pevski zbor. Tudi udeležba vernikov se je zvišala. Zdaj je zbor izvežban peti poleg slovenskih tudi hrvaške, latinske in angleške skladbe.

Zaradi preureditve mesta se je moralo izseliti precej Slovencev. Število župljanov se stalno manjša. Polovico zbora prebiva zdaj izven mesta. Pozrtvovalno se vozijo k pevskim vajam in k božji službi. Redno pojejo slovensko pri slovenski nedeljski maši in ob gotovih nedeljah tudi hrvaško pri hrvaški maši; pri slovesnih glavnih mašah na velike praznike pa v štirih jezikih.

Vsako leto enkrat, navadno v maju, poje vsa cerkev priljubljene litanije Matere božje z znanimi odpevi. Sedanji župnik John Mihovilovich, naslednik Vitala Voduška (umrl v maju 1973), je ob prenovitvi starih cerkvenih oken opremil cerkev z barvanim oknom nam tako ljube slike Brezjanske Marije Pomagaj.

Ko je leta 1977 izšla v Ljubljani knjiga »Hvalimo Gospoda« (napevi cerkvenih ljudskih pesmi in nekatere molitve), je takoj nabavil lepo število teh knjig za uporabo pri cerkvenem ljudskem petju in skupnih molitvah v slovenščini. Skrbi tudi, da so dragocene orgle iz l. 1912 (400 piščali) pogosto pregledane po strokovnjaku.

Z užitkom poslušamo preludije, ki jih igra za praznike občudovanja vreden mojster na orglah Aleš Šimenc. Med igranjem pesmi obenem vodi pevce v ritmu in prednašanju petja. Lepega uspeha so veseli pevci z organistom; hvaležno priznanje in veselje pa izražajo tudi zvesti in požrtvovalni župljani. Lepo petje nam je vsem v podvig duha k Bogu.

Ob našem »farnem žegnanju« o Božiču naj nam bosta letos v mislih zlasti dva pomembna dogodka iz prejšnjih let: radost slovenskih župljanov, ki so po 24 letih upanja le dočakali dan otroškega božičnega petja v domačem jeziku, in pa navdušenje ob petju močnega pevskega zbora, ki je pred 45 leti v cerkvi prvič zapel

Dva grofa, ki sta se dobro naučila slovensko

NEW YORK, N.Y. - Ob priliki sestanika ameriških slavistov v New York Cityju, kakor tudi našega »Society of Slovene Studies«, nam je naš ugledni član, znani metalurg, univ. prof. dr. John Nielsen, rojen pod slovenskim imenom, priredil sprejem v svojem stanovanju v Washington Square Village-u. Ob tej priliki sem povedal nekaj spominov iz mojega obiska v Gorici. Prijatelji so mi svetovali, naj to opišem za A.D., zlasti za našega zaslužnega voditelja slovenske prosvete, dr. Zdravka Kalana, ki ima rad šale in dov tipe.

Po tisti »malo za šalo, malo za res«, sem v Gorici obiskal starega prijatelja, grofa Guglielma Coronini-Cronberga; pri njegovem očetju je bil moj oče oskrbnik graščine. V zadnjih desetletjih se je uvrstil med zgodovinarje Goriške grofije, ki je bila v srednjem veku suverena država, velika kot danes Švica. Gorica je najstarejše ime, dokaz, da so tam živeli Slovenci že v davnih časih. Dobila je prvotno latinsko ime Gorizia, ki so ga šele pozneje prevzeli Italijani.

Starejši brat grofa Coroninija se je že pred prvo svetovno vojno učil slovenski, kar je bila redkost za tiste čase. Podučeval ga je domači učitelj v Kronbergu. »Problem« je nastal, ko je bila ura zaključena. Grof je želel dati učitelju prednost pri odhodu iz sobe, da gre prvi, učitelj pa je hotel dati grofu prednost. Tako sta se zadržala pri vratih, dokler eden od njiju ni popustil, kar se je vsakokrat ponovilo.

Coroninijevi so staro, ugledno plemstvo, grofi Svetega rimskega cesarstva nemškega naroda, ko so suvereni goriški grofje izumrli. Starejši brat je bil sprejet v italijansko diplomatsko službo. Ko so pa prišli na oblast fašisti, je podal ostavko. Vsa rodbina je bila že tedaj znana kot antifašistična. To jim je dobro prišlo med drugo svetovno vojno, ko so lahko brez skrbi hodili po partizanskem področju.

Bivši diplomat je postal ribič-amater. Nekoč je stal v zelo narasli Soči z visokimi škornjami. Tedaj sta šla čez most dva kmeta. Prvi je rekel: »Soča ga bo odnesla. Ta je norec.« »Ne,« je pripomnil drugi kmet, »on je grof!«

naše domače božične pesmi
večglasno v slovenskem jeziku.

Hvala večnemu Bogu!

A. Gospodarič

(Iskreno se zahvaljujem A. Gospodariču za lepo napisan članek o Slovencih v San Franciscu. O tej stari slovenski naselbini, njeni cerkvi, tkim. Kranjskem hribu ter sploh njeni zgodovini bore malo slišimo. Zelo bi bil vesel, ako bi nam gdč. Gospodarič zopet poročala o tamkajšnjih Slovencih, njih delovanju in zgodovini. Ur.)

Mlajši brat, moj prijatelj, je bil član italijansko-jugoslovanske komisije za vojno odškodnino. Italija službeno ne prizna plemstva, Jugoslavija pa mu je izdala vizum na grofa. Nekoč je vprašal slovenskega študenta, kaj misli o njegovi - grofovi - slovenščini. Odgovoril mu je študent: »Znate slovenski, čisto dobro govorite, pa bolj kot - hlapec.«

Na sestanku slavistov in slovenistov sem srečal razne odlične osebnosti. Predvsem našega »ustanovnega očeta«, univ. prof. dr. Rada Lenčka, ki si je ustvaril trajno mesto v slovenski kulturni zgodovini, ko je z našim mikro-kozmosom seznanil ves svet. Potem znanega univ. prof. dr. Jožeta Velikonjo, ki je prvi povezal Slovence Severne in Južne Amerike. In seveda našega vsestranskega umetnika inž. arh. Simona Kregarja, ki mi je povedal, da pripravlja delo v njegovi čudoviti slovenščini, kar so ugotovili bralci A.D., ko nam je opisal prenovljeno slovensko dvorano pri Sv. Cirilu na Osmi.

Seznani sem se z našim gospodarskim strokovnjakom, univ. prof. dr. Toussaintom Hočvarjem iz New Orleansa. Vesel sem bil snidenja s starim prijateljem Karlom Prelogom in njegovo ženo Judito, oba naša aktivista, kakor bi rekli doma. Kot davčni strokovnjak je veliko dosegel.

Da preidem iz mikro- v makro-kozmos, s katerim se po sili razmer bavim že četrstoletje! Imel sem vsaj zadoščanje, da spadam med zelo redke raziskovalce v zahodnem svetu, ki so predvideli, da je popolna normalizacija med ZSSR in Kitajsko nemogoča, ker Peking odločno odklanja vsako kontrolo Moskve. Potem sem že davno ugotovil, da režim Mao Zedonga ni bil nič boljši od Stalinovega. Na srečo vsega sveta, je postala Kitajska največja ovira sovjetskemu hegemonizmu. Bil sem tako rekoč obvezan napisati novo knjigo o problemu, ki je tako obsežen, da ostane komaj dovolj časa za spanje. Če bom ostal živ in zdrav, bo delo končano.

Oton Ambrož

Manifestacija za dvojezičnost

V Celovcu je 16. novembra prišlo do pomembne manifestacije v obrambo dvojezičnega šolstva na Koroškem, ki so se je udeležili poleg Slovencev iz Roža, Podjune in Zilje tudi študentje z raznih univerz.

Povorka se je ustavila pred poslopjem deželne vlade, kjer sta spregovorila koroški Slovenec šolski ravnatelj Franc Kukovica ter koroški Nemec docent celovške univerze dr. Peter Gstettner. Slednji je poudaril, da če se odpravi dvojezično šolstvo, po treh generacijah Slovencev na Koroškem ne bo več, saj bi asimilacija opravila svoje.

IZ ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

Gospodarske razmere v današnji Sloveniji

LJUBLJANA – Po najnovejših podatkih, ki jih je o razmerah v Sloveniji objavil beograjski center za tržne raziskave, je slovenska industrija v prvih devetih mesecih letos izdelala za 2,9 odstotka več kot lani v enakem času, a to pomeni, da bo letošnja proizvodnja slabša od načrtovane. K temu bo največ prispevalo močnejše upadanje izdelave blaga za široko porabo v zadnjih treh mesecih tega leta.

Novolesov program za Suho krajino

ŽUŽEMBERK – Lesni kombinat »Novoles« iz Straže, ki bo v kratkem odprl novo tovarno za izdelavo pomivalnih korit v manj razvitem žumberaškem območju (na Hrvaškem), ima pripravljen proizvodni program tudi za manj razvito suhokranjsko območje novomeške občine. Novoles je pripravljen ponuditi prebivalcem Suhe krajine (Hinje – Prevole – Žvirče) proizvodni program, pri tem pa potrebuje večjo pomoč novomeške občine, ki je že do zdaj pokazala velika razumevanja.

Škof Rožman med revolucijo

(nadaljevanje z 2. str.)

posebno pismo, ki so ga prebrali v vseh cerkvah v ljubljanski dekaniji. V njem je med drugim ugotovil: »Bratomor je vnebovpjioč greh in temu grehu se pridružuje še drugi, ko se skuša z lažjo omadeževati svetlo čast obeh mučenecv...«

Javno je Rožman proti revoluciji spet spregovoril ob Natlačenovem grobu (16. okt. 1942. – Dr. Marko Natlačen je bil zadnji ban (guverner) Slovenije, ki ga je v lastni hiši ustrelil v duhovnika preoblečen morilec po naročilu partije, op. pis.) V govoru je Slovence pozval, naj odklonijo vsako brezboštvo, pa tudi vsako zvezo s tistimi, ki jim je brezboštvo vodilni nazor. V Natlačenovem imenu je rekel: »Ostani živ, narod moj, ni ubijaj samega sebe in ne izzivaj ukrepov...« v svojem pa: »Združite se vsi, ki verujete v Boga ter sebi in potomcem želite življenje, lepše in boljše, kakor ga ponuja brezbožni komunizem, združite se in preprečite, da tisti, ki so z vami sicer iste krvi, a s tujo blodno miselnostjo zaslepljeni, ne bodo več mogli pokončavati najplemenitejših bratov in sestra...«

Duhovnik Mikuž (Dr. Metod Mikuž, Rožmanov varovanec, ki je napisal zgodovino narodno-osvobodilnega boja, op. pis.) je postal verski referent pri partizanih januarja 1943. V partizane je šel po svoji želji, čemur se škof Rožman ni upiral, ker je upal, da bo Mikuž mogel kot duhovnik zanje le kaj storiti... Ko je poslal duhovniku Metodu Mikužu v partizane po zaupnika svoj škofovski blagoslov in zagotovilo, da bo skušal ustreči vsem njegovim željam, in tudi nekaj stvari za bogoslužje, je rekel, da so »tudi partizani... moji škofljani. Meni so izročene vse duše v škofiji, skrbeti moram za duše vseh.«

Zgornji izvlečki iz knjige Staneta Kosa o stališču škofa Rožmana do komunistične revolucije in njegovem prizadevanju, da bi preprečil najhujše v dobi do zloma Italije, septembra 1943, ne omenijo niti z besedo nešteti njegovih intervencij, posredovanj in prošenj pri okupatorju in pri Vatikanu, da bi pomagal svojemu narodu v veliki nesreči. Material o tem je v Kosovi knjigi silno impresiven, brali naj bi ga pa predvsem tisti ljudje med nami, ki verjamejo obrekovanju, da je bil Rožman »izdajalec« svojega naroda – zato, ker se je revoluciji uprl.

Nekje v daljavi je luč, ki vedno ostreje in svetleje razsvetljuje dobo 1941-1945 slovenske zgodovine. Iz njenega svita se bo nekoč prikazal škof Gregorij Rožman čist in svetel.

L. P.

Še naprej namreč usiha domače povpraševanje, zlasti po blagu za široko porabo. Na to še vedno vpliva zmanjševanje kupne moči in sprotne dohodkov zaposlenih, na drugi strani pa tudi poskočne cene teh izdelkov. Drobnoprodajne cene se septembra sicer niso tako povečale kot v poletnih mesecih, a so bile še vedno za 54,5 odstotka višje od lanskih septembrskih.

Večji izvoz SFRJ v zahodne države

LJUBLJANA – Podatki za prvih 9 mesecev letos kažejo, da se je jugoslovanski izvoz blaga povečal za okoli 6 odstotkov v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Od tega je SFRJ izvozila v razvite zahodne države za dobro četrtno več, v komunistične države za 4 odstotke več, v države v razvoju pa je bil izvoz manjši kar za 16 odstotkov.

Podatki kažejo dalje, da SFRJ letos več izvažja v Zahodno Nemčijo, Francijo, Veliko Britanijo, ZDA, Japonsko in Italijo. Jugoslavija tudi več iz teh držav letos uvažja, z izjemo ZDA in Japonske. Uvoz iz

ZDA je bil v prvih devetih mesecih letos manjši za 29 odstotkov kot lani v istem času.

Glavni jugoslovanski tuji kupec in dobavitelj še vedno ostaja Sovjetska zveza. Uvoz iz ZSSR se je od januarja do oktobra letos zmanjšal za 16 odstotkov, kljub temu pa je šlo v to državo v tem obdobju kar 26 odstotkov vsega jugoslovanskega blagovnega izvoza.

Obnovljeno vodstvo SAZU

LJUBLJANA – Člani skupščine Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) (od 78 jih je bilo 68 navzočih) so ponovno (že tretjič) izvolili za njenega predsednika dr. Janeza Milčinskega, dr. Bratka Krefta in dr. Roberta Blinca za podpredsednika, dr. Jožeta Goričarja pa za glavnega tajnika.

Najbolj se je predlogu ponovne izvolitve Janeza Milčinskega protivil častni član Josip Vidmar, češ da se je SAZU s tem, da je organizirala letos spomladi simpozij o znanosti

Nekdanja slovenska cerkev v Calumetu zaščitena

Cerkev sv. Jožefa v Calumetu, Michigan, so zgradili slovenski priseljenci – skoraj sami belokranjci – v letih 1903-1908. V zvonikih visijo zvonovi s slovenskimi napisi in v cerkvenih barvastih oknih blestijo imena darovalcev, samih Slovencev.

Cerkev je več let uživala sloves najlepše cerkve na severu Združenih držav. Veličastna zgradba iz rezanega rdečkastega kamna, s 50 m visokimi stolpoma je še danes v ponos na prebivalstvu ubožanemu mestu Calumetu in kot vidna priča vere kraljuje sredi planote Keweenawskega polotoka.

Že pred drugo svetovno vojno in zlasti po njej je Calumet zgubil skoraj vse svoje meščane, odšli so iskat boljše življenjske pogoje v druge kraje Amerike. V nekdanjem bogatem Calumetu so ostale prazne tudi cerkve. Marquetteški škof Noa je torej iz pastoralnih razlogov leta 1966 preuredil dušnopastirsko delo v Calumetu in okolici in iz več narodnih župnij ustvaril eno krajevno župnijo. Za sedež ji je določil nekdanjo slovensko cerkev sv. Jožefa, cerkev in novo župnijo pa izročil v varstvo apostolu sv. Pavlu. Zato se nekdanja slovenska cerkev sedaj imenuje St. Paul's Church.

Slovenska cerkev v Calumetu je vedno zbujala pozornost. Leta 1983 je stavbo vzela v varstvo zvezna država Michigan, jo zaščitila kot dragoceno in jo razglasila za zgodovinski spomenik.

Božja beseda
(Nov. 1984)

in veri vedla konspirativno in ni predhodno članstva obvestila o svojih pogovorih z Vatikanom, o sprejetih referatih in govornikih.

Tudi naj bi SAZU pokazala omahljivost pri opredeljevanju do skupnih programskih jeder. Vsled tega se je Vidmar zavzel za to, naj člani izberejo predsednika, ki bo času primeren, ta čas pa terja »notranjo trdnost, povezanost s slovenskim svetom in bojvito odločnost v borbi za čast Akademije«. Rezultat volitev pa je nasprotno pokazal, da dr. Milčinski še vedno uživa zaupanje akademikov.

(Katoliški glas)

MERE, UTEŽI

1 palec (inch)	2,54 cm
1 čevljev (foot)	30,479 cm
1 yard	91,439 cm
1 milja (mile)	1,61 km
1 pint	0,47 l
1 quart	0,95 l
1 gallon	3,79 l
1 ounce	28,35 g
1 pound	453,28 g
1 ton	907,2 kg
1 kilogram	2,2 lbs
1 dozen	ducat

MALI OGLASI

APARTMENT FOR RENT

2 bedrooms. Near St. Clair.
Call after 6 p.m. – 361-6858.
(91-94)

FOR SALE

Homemade POTICA – Nut or nut and raisin.
Call 944-8134.
(91-94)

EUCLID RANCH

5 Rms. Brick and alum. Top of Chardon Rd. \$69,900.

George Knaus Real Estate
819 E. 185 St. 481-9300
(91-93)

Let's Trade

Your care & companionship of our elderly mother for a nice home & some dollars! Northeastern Cleveland suburb. Call 431-0628.

(92-95)

V NAJEM

5 sob zgoraj z garažo. Preproge in nov peč za ogrev. V okolici sv. Vida, na razpolago 1. jan. 1985. 881-4411 dnevno do 5. zv.
(92,94,96)

PART TIME TELLER

Broadview Savings is presently seeking a part time teller for our St. Clair branch location. Candidates should have 6 mos. teller exp. or 1 yr's cashier exp. Good figure aptitude and good communication skills.

We offer a competitive salary plus a tellers' certification program. For consideration please call 447-1900 ext. 344 or 346.

THE BROADVIEW SAVINGS AND LOAN CO.

Equal Opportunity Employer
M-F-H-V

Help Wanted

Retired man to help around the home in exchange for room & board.

541-5182

(93-96)

UP TO DATE: JOSEF'S

Elegance

New Look's 85

We Listen

5235 Wilson Mills Road
Richmond Hts. Ohio 44143
461-8544 461-8545

T.K. General Contractors, Inc.

Predelujemo kuhinje, kopalnice, delamo strehe, »driveways«, nove garaže in vsa potrebna gradbena dela na hišah ali poslovnih stavbah. Hiše barvamo zunaj in znotraj in tapeciramo. Zidamo tudi nove hiše in poslovne stavbe.
– Vprašajte za brezplačen predračun! –

– 831-6430 –

O nacionalnem vprašanju v SFRJ

CLEVELAND, O. - Pretekli tork (27. nov.) je v *The New York Timesu* objavila članek o trenutnem političnem položaju v Jugoslaviji zelo spoštovana novinarka Flora Lewis. V članku je Lewisova - poročala je iz Ljubljane - obravnavala predvsem nacionalno vprašanje in o globokem sporu med tistimi, ki zagovarjajo demokratizacijo oz. »reformo« sistema, in tistimi, ki so za centralizacijo oz. »stalinizem«.

Lewisova poudarja, da se vsi narodi v SFRJ zavedajo nevarnosti separatizma za njih skupno usodo, da pa se vsaka republika in tudi pokrajina smatra za nekakšno ločeno celoto ter gleda z nezaupanjem na druge republike oz. pokrajine.

Ko govorijo politiki in drugi v SFRJ o »nacionalnem« sporu, meni Lewisova, v resnici govorijo o sporu med reformisti in trdorokci. Sedanje gospodarske težave v Jugoslaviji veliko prispevajo k zaostrenemu političnemu ozračju. Lewis meni tudi, da so gospodarske razlike med jugoslovanskim severom in jugom celo očitnejše, kot so podobne razlike med severom in jugom v drugih evropskih državah.

Po številnih srečanjih z različnimi osebnostmi v SFRJ, je prišla Lewisova do zaključka, da gre v državi predvsem za to, kakšen politični sistem naj ima Jugoslavija. Vsi namreč soglašajo, da sedanji sistem ni dober, da ga je treba spremeniti. Ni pa nobenega soglasja o tem, kakšen naj bo bodoči sistem. Nekateri pravijo, da bi moralo biti samoupravljanje izvedeno do logičnega konca, drugi pa govorijo o obsežnejših spremembah tako v ustavi kot v političnem vodstvu.

Ključno vprašanje je, koliko naj bo sistem spremenjen, katere spremembe oz. dopolnitve so res nujne, kako daleč lahko gredo spremembe ali reforme, da ni ogrožen obstoj sedanjega vladajočega razreda. Lewis meni, da se soočajo s podobnimi problemi tudi druge komunistične države, celo ZSSR. Zadeva je pomembna tudi za Zahod, nadaljuje Lewis, ker bodo odgovori na zgoraj postavljena vprašanja v takih državah, kot sta na primer ZSSR in Kitajska, veliko vplivali na odnose med veselimama, na to, ali bo prevladovala politika konfrontacije ali detanta.

Res je, priznava Lewis, da so razlike med posameznimi komunističnimi državami. Poljska se razlikuje od Jugoslavije, ZSSR od Kitajske, itd.

Vendar so problemi podobni, ker je vsak komunistični politični sistem enopartijski ter v večji ali manjši meri, vedno pa močno pritiska na vsako oporečništvu ali disidentstvo.

Krize v vseh komunističnih državah vodijo k vedno jasnejšemu razumevanju tega, da komunizem ne nudi zadovoljive rešitve za družbo. V Jugoslaviji je ta kritika o komunizmu in o marksizmu odkritejša in temeljitejša kot v drugih komunističnih deželah, pravi Flora Lewis. Priznavajo, da v okviru marksistične teorije ne najdejo sprejemljive rešitve sedanjim družbenim, gospodarskim in političnim problemom.

V tej debati o marksizmu se pojavljajo zanimive razlage, ideje, ki bi se v prejšnjih obdobjih nikakor ne pojavljale. Tako je slišala Lewisova nekatere visoke partijske funkcionarje zagovarjati idejo o svobodnem trgu. Edini predpogoj, so dejali, bi bil ta, da bi se ne smel zopet pojaviti v sicer še vedno »socialistični« Jugoslaviji nov »buržujski« razred. S tem mislijo na to, da bi ne smelo priti do privatnega lastništva velikih podjetij.

Drugi člani Zveze komunistov pa podpirajo nov zakon, ki bi izrecno potrdil, da disidentsko mišljenje ni nezakonito. Prav o tej točki na primer na široko razpravljajo v Sloveniji v zadnjem času, seveda tudi v drugih republikah. Ta debata je zaenkrat uokvirjena v intelektualnih krogih, nima pa širše javne podpore.

V svojem zaključnem stavku pa trdi novinarka Lewis, da utegne biti debata dolgoročno zelo koristna. V zadnjem četrstoletju in več sledi Lewis razvoju dogodkov tako v SFRJ kot v vsej Evropi, razbrati je mogoče iz njenega članka, da je ob najnovejšem obisku v SFRJ optimističnejša glede bodočega razvoja dogodkov, kot je bila pred leti.

Dejal bi, na podlagi lastnega sicer omejenega prebiranja časopisov in revij iz SFRJ v zadnjem času, da bodo vodilni v tej državi prisiljeni v doglednem obdobju ukreniti na novo politično pot. Polovične rešitve ne bodo dale za jugoslovansko družbo sprejemljivih odgovorov.

- Pripravil ur.

Kanadski rojaki!
Poročajte o društvenih in osebnih novicah v Ameriški Domovini!

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

- V družinski lasti že 82 let. -

NAROČITE AMERIŠKO DOMOVINO!

Verjetno se že pripravljate za nakup božičnih daril za svoje drage in prijatelje. Upamo, da letos poleg drugih daril predvidevate tudi naročnino Ameriške Domovine kot božično darilo.

Vi, ki ta oglas čitate, ste gotovo že naročniki Ameriške Domovine, in to verjetno že dolga leta. Za Vašo podporo in zvestobo časopisu se Vam iskreno zahvaljujemo. Vemo, da Vam je ta časopis dragocen in pri srcu. Upamo, da razumete, če Vas naprošamo, da letos podarite za božič naročnino Ameriške Domovine. Pomislite, če bi vsak sedanji naročnik podaril naročnino za Ameriško Domovino svojim dragim ali prijatelju, bi podvojili naložbo časopisa v zelo kratkem času. S tem dejanjem bi pa zagotovili in podaljšali življenje tega časopisa še v bodoče.

Za Vaše razumevanje in uvidevnost potrebe novih naročnikov, in za Vašo pomoč pri tej akciji se Vam že vnaprej zahvaljujemo.

PRIJATELJI AMERIŠKE DOMOVINE

Kalifornijski poročevalski koš

STOCKTON, Kalif. - Stocktonska slovenska skupina se krči, postala je številčno skoro brezpomembna, zato posebnih novic iz tega kraja za objavo ni.

Slovenske komponiste umetne glasbe je predstavil dijakom skladateljskega kluba njih učitelj Maks Simončič ml. Ker je ta glasbeni »stil« precej drugačen od stila komponistov drugih narodnosti, je pri dijakih nastalo veliko zanimanje. Prihodnje šolsko leto pride na šolski program slovenska narodna in verska glasba.

Imenovani Maks Simončič je tudi predavatelj glasbene zgodovine na glasbeni fakulteti naše stocktonske univerze, prav tako predava več kot 650 učencem, ki študirajo glasbo

preko šolske televizijske postaje. Pet visokih šol oz. njih študentov sledijo tem predavanjem.

Nov »Jugoslovanski kulturni klub«, katerega ustanovitelj sta gdč. Niška Judnič in učitelj Bob Mihelčič, je imel svoj prvi, ustanovni sestanek 20. oktobra letos. V klub so vabljeni vsi rojaki in njih prijatelji treh vodilnih jugoslovanskih narodov oz. Slovenci, Srbi in Hrvati, to ne glede na njih versko pripadnost.

Rojaki, ki živijo v bližini Stocktona, ako se zanimajo, se lahko obrnejo na naslov: Niška Judnič, P.O. Box 7242, Stockton CA 95207, ali pa lahko pokličejo tel. št. 942-2725.

V Kaliforniji je tudi jugoslovanska radio ura in sicer pri postaji KOMY - 1340 AM. Glasbeni program lahko poslušate vsako nedeljo dopoldne. Pričetek programa je bo 9.30 dop. Ako želite natančnejše informacije, lahko pokličete že zgoraj omenjeno telefonsko številko.

Maks Simončič

(Vesel sem, da se je zopet oglasil g. Simončič. Poslal nam je tudi lepo sliko, objavljeno pred leti v stocktonskem časopisu, na kateri je Rev. Leon Kristanc prikazan skupaj z zbirko svojih krasnih slovenskih jaslic. Slika bo objavljena v eni naslednjih A.D. Ur.)

ZAHVALA

Zahvaljujem se moji sestri Angeli Pintar, svaku Rudiju, nečakinji Mariji, dragemu možu in sinu Ediju, Francki in Jožetu Benko, ki so pomagali od početka, pa so do konca vse tako lepo organizirali. Prav tako hvala drugim, ki so pomagali in prinesli tako dobro pecivo in drugo. Vsem prijateljem in znancem, kateri so se udeležili, posebno pa prijateljem iz Toronta, in tudi tistim, ki niso mogli biti deležni, vsem prav iskrena hvala.

Vse je bilo pripravljeno v tajnosti, doživela sem veliko presenečenje za moj 50. rojstni dan, katerega smo tako lepo proslavili skupaj. V srcu mi bo ostal lep spomin za vedno.

Vsi so bili tako živahni in vesele, slišale so se naše lepe pesmi, tudi godec je zaigral na harmoniko, kateremu se tudi zahvaljujem.

Vsem hvala za lepa darila, in za ta prijeten obisk.

HVALEŽNA

Kristina Srok

- Plačan oglas -

Kimberly Jewelry

434-0122

Kimberly Jewelry

HOURS:

9-5 MON., TUES., THURS. & FRI.

WED. 9-12

SAT. 9-1

DIAMONDS - JEWELRY - WATCHES - SERVICE

828 W. MARKET STREET
AKRON, OHIO 44303

AL GRAJZL
OWNER

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

DECEMBER

6. — Slovenski ameriški kulturni svet priredi predbožično srečanje s škofom Pevcem na Borromeo College-u. Pričetek ob 6.30 zv., ob 7. sv. maša, potem srečanje. Vstopnine ni.
9. — Slov. šola pri Sv. Vidu prireja miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3h pop.
23. — Društvo SPB Cleveland prireja božičnico ob 3. uri pop. v avditoriju pri Sv. Vidu.
31. — Baragov dom in Klub priredita silvestrovanje z večerjo in godbo v Baragovem domu, 6304 St. Clair Ave.
31. — Pevski zbor Korotan prireja silvestrovanje z večerjo in godbo v Slovenskem domu na Holmes Ave.

— 1985 — JANUAR

19. — Odbor Slovenske prista-ve prireja »Pristavsko noč« v SND na St. Clair Ave.
27. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti postreže s kosilom v šolski dvorani od 11.30 do 1.30 ure popoldne.

FEBRUAR

17. — Fara Marija Vnebovzeta priredi srnjakovo kosilo v podporo Slovenskega doma za ostarele. Kosilo bo v SND na St. Clair Ave.
17. — Slov. šola pri Sv. Vidu bo postregla s kosilom v farni dvorani od 11.30 do 1.30 pop.
24. — Misijonska znamkarska akcija priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

MAREC

- 8., 9. in 10. — Slovenske duhovne vaje za žene in dekleta v Sv. Jožefa domu duhovnih vaj
- 15., 16. in 17. — Slovenske duhovne vaje za moške in fante v Sv. Jožefa domu duhovnih vaj.

23. — Primorski klub priredi večerjo s plesom v SND na St. Clair Ave.

APRIL

13. — Tabor DSPB, Cleveland priredi svoj pomladni družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

MAJ

11. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

JUNIJ

2. — Otvoritev Slovenske pristave.
15. in 16. — Tabor DSPB, Cleveland poda spominsko proslavo 40-letnice umora slovenskih domobrancev, četnikov in civilistov.
23. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

JULIJ

28. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

SEPTEMBER

15. — »Vinska trgatev« na Slovenski pristavi.
22. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo v šolskem avditoriju.

OKTOBER

19. — Tabor DSPB, Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.
20. — Občni zbor Slovenske pristavi, na Slovenski pristavi.

DECEMBER

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Anton M. Lavrish

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax-Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

“SLOVENIA RADIO PROGRAM”

HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119

— PISMA BRALCEV —

New Middletown, O. — G. urednik! S torkovo »Domovino« smo zadovoljni, petkova pa je vse preveč angleška. Ameriška Domovina je slovenski časopis in Slovenci čitamo radi v materinščini; angleško govoreče ljudje nikakor ne bodo ohranili našega lista. To je moje mnenje, Vi pa sami premislite.

Lep pozdrav vsem dopisnikom v torkovi od

Plečnikovih

Kar je zanimivo, je, da je vedno več prošenj od raznih, predvsem priložnostnih dopisnikov, naj izidejo njihovi prispevki v petkovi A.D. Tisti bralci, ki se zanimajo za slovensko branje, naročeni pa so le na petkovi A.D., seveda nimajo pojma o vsebini torkove izdaje, ki je z izjemo nekaj oglasov vse v slovenščini. Tisti, ki izražajo željo, naj bodo njihovi članki objavljeni le v petkovi A.D., pomagajo tistim silam, ki želijo, da bi postala A.D. tednik. Včasih upoštevam prošnje za petkovo objavo, včasih pa ne. Ur.

Cheswick, Pa. — Cenjeno uredništvo Ameriške Domovine! Obnavljam naročnino za eno leto — 1985. Ker rada pre-

biram novice iz domovine, Slovenije, bi prosila, da bi jih bilo več v A.D. v bodoče. Lep pozdrav vsem v uredništvu!

Mary Ocvirk

V zadnjem času smo res začeli več poročati o dogajanjih v Sloveniji.

Stockholm, Švedska — Spoštovani urednik! Priloženo Vam pošiljam ček za 40 USA dolarjev za naslednjo obračunsko dobo. Malo imam nade, da se mogoče drugo leto med 16. in 30. oktobrom vidimo v Clevelandu, kjer je moj oče delal svoječasnno.

Mogoče bi bilo pametno, da bi v Vašem časopisu ob priliki objavljali v nadaljevanjih knjigo: Franc Jeza : Skandinavski izvor Slovencev, kakor tudi »O ključnih vprašanjih rane karantansko-slovenske zgodovine«. Jaz bi pa potem lahko dopolnil in na novo osvetlil še po dokazilih Brock Haus Enciklopedie kakor tudi po knjigi Pavla Diakona: Historia Langobardorum ter Conversio Bagoariorum et Carantanorum.

Če bi imeli Slovenci pred 300 leti že eno eno ali dve univerzi, nam ne bi nas bilo treba danes orati take ledine.

Lep pozdrav Vam in vsem pri časopisu.

Vinko Hozjan

Oxford, Conn. — Spoštovani! Pošiljam denarno nakazilo za petkovo A.D. za eno leto.

Prošnjo imam. Pogrešam jaz, kot drugi, v petkovi izdaji celotno obravnavo sestavkih v dveh delih. Vi natiskate prv polovico v torek in drugo polovico v petek. Tako nimam zveze. So debate, ki so zame zanimive, kot npr. »Dogodek na Muljavil Pravitako razni dopisi od g. urednika. Vajini — g. Debevčevi in dr. Sušeljvi — uvidevnosti v zvezi s to prošnjo.

John Ivan Vrhovec

Razumeti je treba, da izhajajo A.D. dvakrat na teden in ko urednik smatram njene slovenske strani za celoto. Drugače bi izdajal dva lista, eden v torek, drugi v petek. Čeprav skušam upoštevati prošnje bralcev, ako le mogoče, priznati moram, da nisem dosti naklonjen vaši. Če bo A.D. kdaj postala tednik, seveda tega vprašanja ne bo več. Jaz pa k temu procesu ne nameravam nalašč prispevati. Ur.

Give a Christmas gift of lasting value to your children, relatives, friends, lodge honorees, and to American libraries and schools, while promoting our Slovenian heritage, culture and language! Give them one or more of the following

SLOVENIAN HERITAGE BOOKS:

Ivan Cankar, DREAM VISIONS, hardcover 203 pages — the literary masterpiece by Slovenia's greatest writer, magnificently translated by Anton Družina and beautifully illustrated by Lillian Brulc. Acclaimed as "an excellent edition" (by Prof. R. G. A. DeBray, England's leading authority on Slavic literatures); "a gem that will be read and re-read" (by Msgr. Louis Baznik, Borromeo College of Ohio); "interesting and thought-provoking" (by Prof. Brewton Berry, Ohio State University); and "a lasting literary monument" (by Dr. Paul Zablatnik, a leading Slovenian Carinthian educator and author). Only \$10.

Edward Gobetz and Adele Donchenko (eds.), ANTHOLOGY OF SLOVENIAN AMERICAN LITERATURE, paperback, 236 pages. Literary creations about Slovenians in the United States and Canada by Etbin Kristan, Louis Adamic, Frank Mlakar, Karel Mauser, Ivan Molek, Kazimir Zakrajsek, Marie Prisland, Katka Zupancic, Ana Krasna, Zdravko Novak, Janko Rogelj and others, with the first summary chapter on Slovenian American literature by Edward Gobetz and with sixty reproductions of Slovenian ethnic art by such masters as Prusheck, Gorše, Kramolc, Bukovnik, Kapel, Vojsk and Rapotec. Acclaimed as "competent, informative and thoroughly enjoyable" (by Prof. J. S. Roucek, international president of Delta Tau Kappa); "having an appeal and message to carry" (by E. C. Hughes, former president of American Sociological Association); and "utterly delightful" (by Paul J. Sifler, prominent Slovenian Hollywood composer, musician and musical pedagogue). Only \$7.

Edward Gobetz (ed.), SLOVENIAN HERITAGE, Vol. I, hardcover, 642 pages. Acclaimed as "a treasure" (by Ann Landers, the world's most widely read columnist); "a scrupulously documented gold-mine of otherwise almost inaccessible information" (by Tesla Journal); "a monumental work" (by Dr. Vilko Fajdiga, University of Ljubljana); "a great work" (by Bishop Aloysius Ambrozic of Toronto); "a major contribution to ethnic studies not only in America, but worldwide" (by Balkan Studies journal, Athens, Greece); and "the most important publication about Slovenians in English" (by Prof. Stefan Slak, University of Toledo). Only \$16.

Please add \$1.50 for postage and handling for the first book and \$1 for each additional copy. To get in time for Christmas, order early from:

Slovenian Research Center of America, Inc.,
29227 Eddy Road, Willoughby Hills, OH 44092.

We are sorry to report that other books, including our very popular SLOVENIAN LANGUAGE MANUALS (volumes I and II), are out of print. Since the publication of Ivan Cankar's masterpiece, DREAM VISIONS, has completely depleted our modest revolving printing fund for these projects and the printing costs are now higher than ever, we will reprint the SLOVENIAN LANGUAGE MANUAL, Vol. I, only if we get a large enough number of prepublication orders, at \$10 per copy (send no money now).

With partial (but insufficient) help from the U.S. Department of Education, a very comprehensive new book about Slovenian Americans is now in print, while the SLOVENIAN AMERICAN PICTORIAL HISTORY is in preparation. We are still accepting good photographs, with data, of Slovenian American organizations, churches, national homes, factories, businesses, architectural and artistic creations, action shots of Slovenians at work, etc. We thank you all for your friendship and help in 1984 and wish you a MERRY CHRISTMAS AND A VERY HAPPY NEW YEAR — Prof. Edward Gobetz, Director

Ali bodo prišli na ameriški trg tudi avtomobili iz Jugoslavije?

Pred tedni je Cleveland Plain Dealer poročal o možnosti, da bi na ameriškem trgu pojavili avtomobili iz Zastavinega podjetja v Kragujevcu, SFRJ. Objavljena je bila tudi slika. V najnovejši številki ljubljanskega tednika Teleks (22.XI.1984) pa je objavljen članek, povzet iz beograjske revije Ilustrovana politika, katerega povzetki bodo najbrž zanimali mnoge naše bralce.

Povod za članek v Teleksu so menda bile kritične besede jugoslovanske premierke Milke Planinc na nedavnih »Gorjupovih dnevih« v Radencih, Slovenija, ko je dejala: »Kragujevčani bi mogli izvoziti v Ameriko sto tisoč jugov (ime omenjenega avtomobila je »jugo 55«, op. ur.), toda direktor se drži za glavo, ker se mu zdi zalogaj prevelik...« Nekateri v SFRJ so namreč imeli to priložnost velikega uvoza v ZDA za »posel desetletja«. Sledijo izvlečki članka z naslovom »Ali bo Zastavin jugo res preskočil veliko lužo?« (Moje pripombe bodo v sledečem članku v teh črkah. Ur. AD.)

Novinarji IP iz Beograda so se ustavili v uradu direktorja Zavodov Crvena zastava v Kragujevcu dr. Radoljuba Mičiča. V podjetju je zaposlenih skoraj 50.000 delavcev. V uradu je bil tudi direktor avtomobilске tovarne inž. Srdoljub Vasović. Prvi je spregovoril Mičič:

»Če ne bomo prodajali na svetovnem trgu, ne bomo mogli uresničiti dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in ne deviznega trga, kajti teh dveh najpomembnejših ciljev ne bo moč doseči na hitro, tako, kot mislijo neka-

teri, marveč zgolj z delom in dobro prodajo doma in v tujini.

Žal še nismo našli dolgoročne rešitve, kaj in kako, ko od pove devizni trg. V takem primeru nimamo druge izbire, kot le izvažati, predvsem na velike trge, ko so denimo ameriški, kanadski, kitajski... Kot veste, imamo veliko priložnost izvoziti v Združene države Amerike skoraj 200.000 avtomobilov jugo 55. To je za nas in vso državo velik izziv. Ali bomo uspeli, se bo še pokazalo.«

Pogovor smo nadaljevali s

Srdoljubom Vasovićem.

»Ko nekdo kupi Zastavin avtomobil, mu svetujejo, naj nemudoma stopi k zasebnemu mehaniku, ki bo privil vse vijake, zdaj pa naj bi izvažali v Združene države Amerike?« smo vprašali.

»Resnici na voljo je treba priznati, da je bilo veliko nemarnosti. Vendar jih je čedalje manj, upamo pa, da jih v kratkem ne bo več. A ne le zaradi ameriških in drugih tujih kupcev. Sklenili smo, da bomo sami dobro privili vse vijake in uvedli robote. Razlik v kakovosti avtomobilov za domače in tuje kupce ne sme biti, kajti nam je veliko tako do enih kot drugih.

Z naših tekočih trakov morajo namreč priti le dobra vozila. Zdaj je kakovost pomembnejša od števila izdelanih avtomobilov. Če bo treba, bomo ustavili delo v tovarni. S tem se strinjajo tudi delavci. Tako bodo morali ravnati tudi naši kooperanti, proizvajalci raznih delov, zaradi katerih smo bili prisiljeni pogosto zardevati.«

»Jugo« potuje v ZDA

O izvozu avtomobilov znamke jugo v ZDA v Zastavi zelo neradi govorijo. Kaže, da se ravna po pogovoru: »Najprej skoči, nato reci hop!« A tokrat je treba skočiti kar čez lužo. In drugič, Italijanom ni bilo ravno prav, ko so zvedeli za to pogodbo, čeravno pravno ni nikakršnih ovir za izvoz. Pa vendar želi Crvena zastava obdržati že tradicionalno dobre odnose s Fiatom. Kljub temu smo zvedeli nekatere podrobnosti.

Pravzaprav gre za del velike pogodbe med beograjskim Genexom in zagrebško organizacijo INA z ameriški kupci. Namreč, iz ZDA naj bi uvažali nafto in jo plačevali z našim blagom.

Na ameriškem trgu je v zadnjih letih čedalje več povpraševanja po evropskih avtomobilih, ki porabijo malo goriva. Američani jih kupujejo kot drugi ali tretji avtomobil, z njimi se gospodinje vozijo na trg ali peljejo otroke v šolo. Na leto jih prodajo okoli 250.000. (Ti podatki po mojem niso preveč točni, ur. AD.) Ker sodi v to kategorijo tudi jugo, so ga naši trgovci ponudili Američanom.

Pravijo, da jim na prvi pogled niti ni bil jrgoi všeč, a so vendarle rekli: »Pošljite nam nekaj avtomobilov za »pokušino«. In iz Kragujevca je krenilo na pot čez lužo 8 avtomobilov jugo 55, kajpak »zrihtanih in okranclanih« kakor snubci. Ko pa so Američani preizkusili prispele avtomobile, so dejali, da bi se zdaj že lahko pogovarjali o »poslu«. »To je nekaj povsem drugega, kot smo videli v vaši tovarni, a še vedno ne tisto, kar iščemo!«

Zahtevajo pa ne manj ne več kot kakih sto niti ne tako majhnih tehničnih sprememb na sedanem jugu 55. Ta naš »malček« bo moral, če misli v ZDA, zadostiti okrog 40 najstrožjim predpisom v zvezi z varstvom človekovega okolja.

Denimo, izpušni plini morajo biti čisti kot »zrak na Zlatiboru«, je dejal nekdo v šali. Zato bodo morali motor precej predelati. Zaradi bencina brez svinca, ki ga uporabljajo v ZDA, bodo spremenili ventile, vgradili bodo elektronski uplinjač in drugo. Za večjo varnost bodo morali celo spremeniti višino odbijačev.

Pogodbo med Zastava-Impekom in velikim newyorškim podjetjem IAI so že podpisali, tako naj bi prihodnje leto izvozili v ZDA 20.000 avtomobilov jugo 55, pozneje pa 35.000 na leto. So možnosti tudi za izvoz okrog 200.000 avtomobilov na leto. Kajpada, če bodo v Zastavi zadostili vsem zahtevam ameriških kupcev. Pa se jim bo to posrečilo?

»S skupnimi silami in denarjem si prizadevamo, da bi do 1. aprila prihodnje leto proizvedli avtomobil po želji njihovih kupcev. Ali nam bo uspelo, bomo videli. Je še pre-

zgodaj govoriti o tem,« je dejal direktor Vasović. »Vsi po vrsti se zavedamo, kako pomembna je pogodba, zelo se trudimo in upamo, da bomo uspeli. Vemo pa, da je marsikdo propadel na tem trgu.«

»Če vam bo uspelo, bo sedanja tovarna pretesna. Boste zgradili novo?«

»Če bo »posel« stekel, nedvomno. Seveda skupaj z ameriškim partnerjem, ker so možnosti za vlaganje tujega kapitala v naše organizacije zdaj boljše.«

Zakaj ste izbrali ravno 1. april za dan, ko boste poslali prve avtomobile v ZDA? Da se ne bo nazadnje izkazalo, da je vse skupaj prvoaprilska šala?« smo vprašali.

»Mislim da vendarle ne bo tako,« je ob slovesu optimistično odgovoril naš gostitelj.

The Holy Family Society of the USA

ONE FAIRLANE DRIVE, JOLIET, ILL 60434

Since 1914...

The Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only.

LIFE INSURANCE • HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Sponsor of St. Clare House of Prayer

Družba

sv. Družine

Officers

President.....	Joseph J. Konrad
First Vice-President.....	Ronald Zefran
Second Vice-President.....	Anna Jerisha
Secretary.....	Robert M. Kochevar
Treasurer.....	Anton J. Smrekar
Recording Secretary.....	Nancy Osborne
First Trustee.....	Joseph Sinkovec
Second Trustee.....	Frances Kimak
Third Trustee.....	Anthony Tomazin
First Judicial.....	Mary Riola
Second Judicial.....	John Kovas
Third Judicial.....	Frank Toplak
Social Director.....	Mary Lou Golf
Spiritual Director	Rev. Lawrence Grom, O.F.M.
Medical Advisor.....	Joseph A. Zalar, M.D.

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

\$20.00 ad

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

\$10.00 ad

Vesele božične praznike
in srečno novo leto

Vaše ime

Vaš naslov

American Home Publ. Co.,
6117 St. Clair Ave.,
Cleveland, OH 44103

Dear Sirs:

Enclosed is my check for _____ for a ☐ \$30.00 ad; ☐ \$20.00 ad; ☐ \$10.00 Christmas ad to appear in the Ameriška Domovina.

My name _____

My address _____

City and State _____

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Vzlic opoldanski uri je bilo treba dolgo čakati. Danilo je prisopihal pred glavno šolo; od študentskega doma, odkoder so ga poklicali, je bilo okoli dvesto stopnic. Mihael pa je ležal v bolnišnici v Landowerju. Jedel je indijski sladoled in to na prazen želodec. Danilo mi je hotel prizanesti, ni mi povedal, da so ga polzavestnega odpeljali kmalu po prihodu v šolo.

K sreči kulijev z rikšo nisem odslovil. Odložil sem Mihaelovo napravo in drugo prtljago zanju, se v naglici poslužil stopnic do doma za študente, da si ogledam, kaj bi fanta še potrebovala, nato kratek razgovor z upraviteljem šole.

Nebo se je že zjutraj pooblačilo, napovedujoč monsoon, dobo ploh in neprestanega deževja. Prve kaplje so padale na poti do šole; ulilo pa se je, ko sem zapuščal Danila z obljubo, da pridem naslednji dan, v soboto, ko ni bilo šole, na daljši obisk.

Rikša je imela streho in platno zagrinjalo na vseh straneh. Platno je bobnelo od gostega dežja. Špranja od spredaj je kazala, kako po nagih hrbtih kulijev lije voda, ob straneh pa so pravcati potoki sipali na kolovoz prst in kamenje.

Zaradi naliva bi bil kulije ustavil, a nikjer ni bilo zavetišča, torej kar naprej v poplavno nevihto z upanjem, da se bo našlo varno mesto. Po klancu navzgor proti bolnišnici v Landowerju sem skozi špranjo med platnom gledal, kako se plast prsti pod dežjem premika proti kolovozu.

Spomnil sem se zemeljskih udorov v sličnih neurjih na Japonskem; odmaknil sem platno in zagledal. Zakričal sem kulijem, ki gotovo niso razumeli, ker so vlekli počasi naprej. Pravočasno sem skočil

iz rikše, pobegnil na vzvišen rob ob klancu in vpil, da bi bežali. Namesto da bi odskočili, so obstali in zijali.

Udor ni bil znaten, a rikšo je treščil ob stran. Dva sta obležala, eden le opraskan, pobit od kamenja in krvav, drugi z zlomljeno nogo. Rikšo smo postavili nazaj na kolesa, nanjo krvavečega kulija in onega, ki ni mogel stati na nogah. Z drugimi kuliji sem vlekel vozilo navzgor do bolnišnice; dva spredaj, dva zadaj.

Za oba ranjenca sem bil jaz odgovoren. Bolnišnica je obvezala krvavečega, kulija z zlomljeno nogo pa negovala tri tedne in mi poslala račun, ki se mi je zdel malenkosten in sem ga poravnal.

Vse odgovornosti za nesrečo pa nisem hotel prevzeti. Kulijem sem pravočasno velel, naj odskočijo, kot sem stóril sam. Ponesrečenec, bolje rečeno neki advokat, je bil drugačnega mišljenja. Tožil me je za dvajset tisoč rupij odškodnine (kuliji v Indiji so srečni, ako zaslužijo eno rupijo na dan).

Woodstock šola je advokatu povedala moje ime in naslov in sodnijska pisma iz Indije sem prejemal več mesecev po prihodu v Dako, dokler se niso naveličali z neupravičenim nadlegovanjem.

Mihaela sem našel oslabljenega, zato sem ostal v Missouriju dva dni dalje, kot sem nameraval. Nado sem pa obvestil, da bi ne bila v skrbeh.

Drugi dan se je počutil boljše in z Danilom sem ga vzel na rikši v hotel na kosilo in razgovor. Ob tej priložnosti sem se sestal z upokojenim vrhovnim sodnikom za Zahodno Bengalijo iz Kalkute.

Odlični gospod Sarani Das je obiskoval Missouri letno. Naslednje poletje sem ga našel v istem hotelu in takrat me je povabil na svoj dom v Kalkuti, kar bom omenil pozneje. Nau-

čil me je, kako se je po indijsko, predvsem pa kako se raztrga ocvrt piščanec s prsti, brez noža in vilic in se oglodajo kosti. Od vsakogar se človek lahko nauči kaj koristnega.

Sinova se čez šolo nista pritoževala. Videl pa sem pri prvem obisku, pozneje še bolj, da jima mnogokaj ni bilo po volji. Ob idiličnem robu gorskega slemenca, z razgledom na indijske nižine in visoke himalajske ledenike na severe, je stalo kakšnih deset lepih in starih in novih poslopij, pod njimi na majhni ravni igrišča in kopališče.

Ustanovo so začeli Angleži leta 1805 za sinove in hčere premožnih kolonialistov v Indiji in drugih delih Azije. Imeli so visok učni standard po angleškem srednješkolskem sistemu.

Sto let pozneje 1905 so šolo prevzele združene sekte protestantov, predvsem za mladino misijonarjev po azijskih deželah. Te so dogradile in še bolj dvignile curriculum, da je šola zaslovela po angleško govorečem svetu. Moja fanta, na primer, sta kot absolventa te šole bila sprejeta na ameriških univerzah brez izpitov, ki so navadno obvezni po dovrstitvi drugih srednjih šol.

Tudi zaradi preživljanja v šoli nista tožila, čeprav je bil to, poleg srednjeveških nazorov učiteljstva, velik in neopravičljiv nedostatek. Neprijetno stran Woodstock šole sem izvedel pozneje, a pomanjkljivost hrane sem zaznal že pri prvem obisku.

Ravnatelj me je povabil na južino v skupni obednici za profesorje srednje šole; učiteljstvo osnovne šole je imelo svoje zgradbe in oddelke v nižjem vznožju ustanove. Oprema je bila čista, namizna lepa, hrana pa skromna in užitna le za izredno lačnega.

V skodele so strežniki nalili rjavo goščo z drobtinicami mesa. Poleg je bil položen na posebnem krožniku košček kruha. Za posladek so bili krhlji kuhanega sadja z enim piškotom. To je bilo vse.

Ravnatelj me je zagotovil, da dijaki prejmejo isto hrano in da je bil tisti dan prazniški, da torej tudi oni uživajo meso, ki se nudi najmanj enkrat na teden.

Zdelo se mi je, da je omizje komaj čakalo, da seže po žlicah, ker je molitev trajala dolgo. Ko je poslednji očistil krožnike, je spet bila dolga molitev. Ravnatelj je povedal, da so bile molitve iste tudi za dija-ke, vsak dan drugačne, in dija-ki, skoro vsi sinovi in hčere misijonarjev, so se jih morali naučiti.

Zaskrbelo me ni zaradi preobilice primoranih molitev, temveč zaradi prehrane. Mihael in Danilo, rastoča, petnajst in šestnajstletnika sta bila pridna pri mizi, neizbirčna, dobra jedca. Zaradi nezadostne hrane bi mogoče shujšala in zbolela.

V uradu šole so mi povedali, da prepovedujejo pošiljanje paketov s hrano. Navedli so

vzroke: hrana je zadostna za sinove in hčere misijonarjev, katerih družine so povečini siromašne. Njih starši ne morejo pošiljati paketov s hrano; in da ne bi prišlo med dijaki do nevoščljivosti in slabih odnosov, uprava ni mogla dovoliti izjeme, da bi sinovoma pošiljal hrano.

Hitro sem se poslovil od ravnatelja in profesorjev. Danilo me je že nestrpno čakal. Rekel je, da mesene »godlje« ni jedel. Z rikšo sva se odpeljala do bolnišnice, kjer je tudi Mihael že čakal z dovoljenjem za odhod, nato v hotel.

Najedla sta se do sitega, ostala z menoj ves popoldan za nakup kruha, prepečenca, suhega sadja in konzerv, da bosta skrivaj imela za dnevno doklado. Danilo mi je povedal, da se je seznanil s součencem in njegovo sestro, katerih starša, zaposlena pri ameriškem uradu v Delhiju, sta jima pogosto prinašala hrano.

V tem sem videl pomoč; morebiti bi tista družina privolila prinašati mojima (kar se je pozneje tudi zgodilo). Da bi jaz z Nado dovolj pogosto napravljaj izlete z zalogaji, je bilo izključeno zaradi oddaljenosti okoli tisoč dvesto milj, mogoče bi tudi zaposlenost ne dopuščala.

Poskusil sem odpreti račun v Missouriju v imenu Mihaela, da bi po potrebi bila denar-

no oskrbljena, a banka je zaradi sinove nedoletnosti odklonila. Izročil sem jima torej dovolj za potrebne nakupe, a celo tega se nista posluževala, ker je bilo treba skrivati vsak zalogaj in po nagonu deliti z bližnjimi tovariši, ki prav tako niso bili nikoli siti. Kadarkoli sva se z Nado skupaj ali posamezno podala na dolgo pot za obisk, je bil živčnejši del prtljage.

Kar mi tudi ni ugajalo in se mi je zdelo na škodo sinovoma, je bila verska prenapetost šole, v resnici srednjeveška po protestantskem sistemu. Sveto pismo je predstavljalo edino podlago verskega pouka in npravnosti in to v dobesednem tolmačenju stare zaveze.

Sinova sta sicer imela zmereno in dostojno versko podlago iz šol doma in na Japonskem, a Woodstock šola je s prevetko zagrizenostjo to podlago pokvarila, ne izpopolnila. Veselilo me je, da je Mihael imel dovršiti samo eno leto take šole. Danilo je jemal življenje v takih razmerah bolj lahkega srca in je vzljubil gorovje in šolske izlete v visoko Himalajo. Nič mu ni bilo za to, da je moral tam dopolniti dve leti, a Mihael, bolj občutljiv, je trpel.

(se nadaljuje)

— NAROČILNICA —

Želim postati naročnik časopisa »Ameriška Domovina«

Združene države:

- _____ Za eno leto — \$33.00.
- _____ Za pol leta — \$18.00.
- _____ Za tri mesece — 15.00.

Kanada:

- _____ Za eno leto — \$42.00.
- _____ Za pol leta — \$27.00.
- _____ Za tri mesece — \$17.00.

Petkova izdaja:

- _____ \$18.00 na leto v ZDA.
- _____ \$22.00 na leto v Kanadi.

Dežele izven ZDA in Kanade:

- _____ \$45 (leto) _____ \$25 za petkovo (leto)

IME _____

NASLOV _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO!

MULLALLY POGREBNI ZAVOD

Nahaja se med Memorial Shoreway in
Lake Shore Blvd.

365 E. 156th St.

- Vse predpriprave v naši posebni privatni sobi.
- Vera, narodnost in privatni običaji upoštevani.
- Parkirni prostor. Zračevalni sistem.

24 urna ambulančna posluga in aparat za vdihavanje kisika.

**Za zanesljivost in stvarnost cen
pri "kupovanju" ali prodaji
Vašega rabljenega avtomobila
se Vam priporoča
slovenski rojak**

**Frank Tominc lastnik
CITY MOTORS**

5413 St. Clair Ave.

tel. 881-2388